Tjeneren sin Herres Medbeiler.

Lystspil i een Act af Alain René Lesage;

oversat af Th. Overskou.

Personerne:

Jeronimus, en Borger.
Magdelone, hans Kone.
Leonora, deres Datter.
Leander, en ung Adelsmand.
Leonard.
Pernille, Pige i Jeronimi Huus.
Henrik, Leanders Tjener.
Radelzier, Tjener hos Leonards Son.

Handlingen foregaaer i Kjøbenhavn, udenfor Jeronimi Huus.

Første Scene.

Leander. Henrik.

Leander. Naa, er Du der, Slyngel?

Henrik. Herre, lad os tale sammen uden at blive hidsige.

Leander. Kjeltring!

Henrik. Jeg beder, er det ikke bedst at vi springe vore Titler over? Hvorfor er De vred paa mig?

Leander. Hvorfor jeg er vred paa Dig, Æsel? Du beder mig om at maatte være borte i otte Dage, og nu er det over en Maaned siden jeg har seet Dig! Er det saadan Du vil tjene mig for Din Løn?

Henrik. For en Ulykke, jeg tjener Dem for min Løn, som De giver mig den til. Jeg synes, vi have Intet at lade hinanden høre.

Leander. Jeg gad nok vide hvad Du har bestilt i den Tid?

Henrik. Arbeidet paa at gjøre min Lykke. Jeg har opholdt mig i Jylland med en Herre, som er en af mine gode Venner, og drevet en lille Næringsvei.

Leander. En Næringsvei? og hvilken?

Henrik. Hjulpet ham at tage Dem ved Næsen, som ikke vare saa kloge som han.

Leander. Saa kommer Du ret tilpas, thi jeg har ingen Penge, og Du har vel Lommen saa fuld, at Du kan laane mig nogle.

Henrik. Nei, Herre! de Godtfolk ovre i Jydland ere tagne saa mægtigt til i Klogskab, at vi næsten ingensteds fandt fordeelagtig Affætning paa vore Skjelmstykker. De lugtede Krudtet førend vi kunde komme til Skud.

Leander. Jo Du er en prægtig Karl! Naa, jeg vil tilgive Dig hvad der er skeet, siden jeg trænger til Dit Hoved.

Henrik. Hvor De er høimodig!

Leander. Jeg er i en forbandet Forlegenhed.

Henrik. Blive Deres Creditorer utaalmodige? Har maaskee den tykke Kræmmer, som De har givet en Vexel paa 100 Daler for Varer til 30 Daler, taget Dom over Dem?

Leander. Nei.

Henrik. Ah, nu har jeg det. Den ædelmodige Enke, som betalte Deres Skrædder, der vilde sætte Dem i Slutteriet, har kanskee opdaget, at De og Skrædderen spillede under Dække?

Leander. Nei, Henrik, det er ikke det. Jeg er bleven forelsket.

Henrik. Oho! — Og i hvem, om jeg tør spørge?

Leander. I Leonora, Hr. Jeronimi eneste Datter.

Henrik. Jeg kjender hende af Ansseende. Død og Plage, hun er kjøn. Dersom jeg ikke tager Feil, boer hendes Fader i dette Huus og sidder varmt inden Vægge.

Leander. Ja, han eier tre store Gaarde her i Byen.

Henrik. Aa, hvor Jomfru Leonora er deilig!

Leander. Det som mere er: han skal have mange Penge.

Henrik. Jeg kan begribe, De maa være dødelig forelsket. Men hvor langt er De kommen med Pigebarnet? veed hun, at De er slaaet i hende?

Leander. I otte Dage har jeg havt min daglige Gang hos Faderen og brugt Tiden saa vel, at hun godt kan lide mig; men Pernille, hendes Kammerpige, fortalte mig igaar Noget, som har gjort mig ganske fortvivlet.

Henrik. Naa, og hvad har denne fortvivlede Pernille da fortalt?

Leander. At jeg har en Medbeiler, at Hr. Jeronimus har givet sit Løfte til en ung Person fra Landet, og at han hvert Øieblik kan ventes til Kjøbenhavn for at gifte sig med Leonora.

Henrik. Ei, ei! og hvem er den Medbeiler?

Leander. Det er det, jeg endnu ikke veed

det mindste om. Der blev kaldt paa Pernille ligesom hun fortalte mig denne ærgerlige Nyhed, og jeg var nødt til at gaae, uden at faae hans Navn at vide.

Henrik. Det seer ud til at vi ikke saa snart blive Eiere af Hr. Jeronimi tre deilige Gaarde.

Leander. Gaa og see Du kan faae fat paa Pernille. Tal med hende, siden ville vi see hvordan vi maae bære os ad.

Henrik. Lad De mig om det.

Leander. Jeg venter Dig hjemme (gaaer).

Anden Scene.

Henrik (alene).

Hvor jeg er kjed af at være Tjener! — Aa, det er Din egen Skyld, Henrik! Du har altid givet Dig af med Nagerie; en Karl, som Du, burde have lagt sig efter Handelen. Saadant et Hoved, som jeg har — jeg havde jo allerede kunnet gjøre et Par Falliter og været en grundmuret Capitalist.

Tredie Scene.

Radelzier. Henrik.

Radelzier (ved sig selv). Er det ikke Henrik?

Henrik (ved sig selv). Er det ikke min gode Ven Radelzier?

Radelzier (som før). Ham selv, lyslevende!

Henrik (som før). Min Sjel er det ikke ham. (til Radelzier). Nei, hvilket Møde! Lad mig kysse Dig, min ægte Ven! (de kysse hinanden). Oprigtigt talt, da jeg ikke længe har seet Dig i Kjøbenhavn, var jeg, min Sjel, bange for at Du, af en eller anden Aarsag, havde faaet Levebrød paa Christianshavn.

Radelzier. Nei, jeg har holdt mig forbandet godt derude fra siden jeg saae Dig sidst. De havde gjerne villet have mig anbragt i Fabriken.

Henrik. Det var Fanden. Havde de kanskee opdaget, at Retfærdigheden burde give Dig Adgang til at komme ind i Stiftelsen?

Radelzier. Aa, jeg kom en Aften ind til en Krømmer og vilde see paa et Stykke Klæde. Som jeg tager det i Haanden, for at prøve Boniteten, støder jeg, af Vanvare, til Boutiklampen, saa den falder om og gaaer ud. Manden giver sig til at skrige, jeg bliver bange og vil løbe, men i min Bestyrtelse glemmer jeg, at jeg har Klædet i Haanden.

Henrik. Og tager det med?

Radelzier. Ja. Saadant Noget kan jo skee.

Henrik. Naturligviis. Men Politiet troer det ikke.

Radelzier. Nei! vil Du tænke Dig, det maatte give mig Kost og Logis i syv Uger inden jeg kunde faae det gjort den Sag begribelig.

Henrik. Syv Uger?

Radelzier. Ja, saa fik jeg først Politimesteren overbeviist om min Uskyldighed, og han lod mig gaae — hvilket Fæ! Ellers har jeg lagt mig den Historie paa Hjerte!

Henrik. Det vil jeg tro. Du vil ikke oftere lade Dig forære Kost og Logis.

Radelzier. Gu vil jeg ikke nei, derfor har jeg igjen taget Condition. Men Du, Henrik, driver Du nogen Næringsvei, som Din egen Mand?

Henrik. Nei. For Øieblikket er jeg, ligesom Du, Æresmedlem af Spidsbubernes Selskab. Jeg tjener ogsaa, men min Herre har ingen Penge, hvoraf følger at hans Tjener har ingen Løn. Jeg er ikke meget fornøiet med den Condition.

Radelzier. Da synes jeg ret godt om min. Min Herre hedder Valerius og boer paa en Herregaard i Nærheden af Slagelse. En rask ung Fyr, som holder af Spil, Viin og Fruentimmer; aa, han slaaer ind i alle Fag. Vi leve i Suus og Duus; det morer mig, og holder mig tilmed fra onde Veie.

Henrik. Det er et dydigt Levnet.

Radelzier. Ikke sandt?

Henrik. Jo Gud bevares. Men sig mig, Radelzier, hvad har Du at bestille i Kjøbenhavn? hvor skal Du hen?

Radelzier (pegende paa Jeronimi Huus). Ind i dette Huus.

Henrik. Til Hr. Jeronimus?

Radelzier. Hans Datter skal giftes med min Herre.

Henrik. Hvad? det er ham, der skal have Jomfru Leonora?

Radelzier. Hr. Leonard, hans Fader, var i Kjøbenhavn for fjorten Dage siden; jeg var med ham. Vi besøgte Hr. Jeronimus, som er en af hans gamle Venner, og Partiet blev aftalt imellem dem.

Henrik. Sagen er altsaa afgjort?

Radelzier. Ja, Contracten er allerede underskrevet af begge de Gamle og Mad. Jeronimus. Medgiften — 20,000 Rigsdaler i rede Penge, min gode Ven — ligger parat, og der ventes kun paa, at den unge Herre skal komme, saa er det klappet og klart.

Henrik. Død og Plage! skeer det, kommer min Herre til at see sig om efter Rigdom et andet Sted.

Radelzier. Hvad? — Din Herre —

Henrik (afbryder ham). Er jo forelsket i samme Jomfru Leonora; men naar Valerius —

Radelzier (afbryder ogsaa). Oh, han skal min Sjel ikke tage Leonora fra ham; der er en lille Omstændighed i Veien.

Henrik. Og den er?

Radelzier. Medens hans Fader giftede ham her, giftede han sig selv i Slagelse.

Henrik. Hvad siger Du?

Radelzier. Han var bleven forelsket i en ung Jomfru, og det med saadan Klem, at

der maatte holdes et hemmeligt Familieraad saafnart Hr. Leonard kom hjem. Hun er kommen af Godtfolk, og derfor var der ikke andet for den unge Herre at gjøre, end at gifte sig med hende.

Henrik. Ah, det forandrer Sagen.

Radelzier. Der var allerede syet nye Klæder herinde til min Herre i Anledning af Brylluppet med Jomfru Leonora. Dem har jeg nu hentet hos Skrædderen og skal bringe dem hjem, naar jeg har været hos Hr. Jeronimus og ladet ham vide, at Partiet gaaer overstyr.

Henrik. Du skal lade ham vide, at Partiet gaaer overstyr?

Radelzier. Det er egentlig derfor jeg er kommen til Kjøbenhavn. (han vil gaae ind til Jeronimus). Ja jeg siger ikke Farvel, Henrik, for vi sees vel siden.

Henrik (standser ham). Et Øieblik, min Hjerteven! Jeg faaer et Indfald. Sig mig engang, kjender den gamle Jeronimus Din Herre?

Radelzier. De have aldrig seet hinanden.

Henrik. Død og Plage! dersom Du vilde, her var Noget at hente. Men Du er vel bleven bange, siden Du kom til at vælte Lampen?

Radelzier. Min Sjel er jeg ikke nei; kom Du kun frem med det. Det er en daarlig Matros, der er bange for at gaae tilsøes fordi han er sluppen vel fra en Storm. Hvad har Du klækket ud? Skal Din Herre gives ud for min Herre og rende af med Pige og Medgift?

Henrik (ivrig). Min Herre? fy for en Ulykke! Saadan en Prakker var nok Noget for en deilig rig Pige? Nei, jeg vil gjøre et bedre Partie for hende.

Radelzier. Med hvem?

Henrik. Mig selv.

Radelzier. Død og Kritte! det har Du Ret i; det Indfald var ikke galt.

Henrik. Jeg er ogsaa forelsket i hende.

Radelzier. Jeg har Intet derimod.

Henrik. Jeg tager Din Herres Navn.

Radelzier. Slid det med Hilsen.

Henrik. Jeg gifter mig med Leonora.

Radelzier. Du har mit Samtykke.

Henrik. Jeg faaer Medgiften.

Radelzier. Prægtigt!

Henrik. Og forsvinder førend det kommer til en Forklaring.

Radelzier. Lad os tale en Smule mere udførligt om den Artikel.

Henrik. Hvorfor?

Radelzier. Du snakker om at forsvinde med Medgiften, men Du snakker ikke om mig. Der er noget Mikmak i den Sats, og det maae vi have i det Rene.

Henrik. Oh, vi forsvinde sammen.

Radelzier. Sammen? godt, saa er jeg Din Makker. Jeg tilstaaer, det er en temmelig dristig Streg, men min Tapperhed begynder at komme paa Benene, og jeg mærker, jeg er skabt til store Ting. Hvor skal vi tage Brug af Medgiften?

Henrik. Vi sætte den i et Gods i Jydland.

Radelzier. Nei, det holder jeg ikke af. Jeg troer, den staaer sikkrere paa den anden Side Grændserne. Hvad siger Du?

Henrik. At Du siger Noget. Sig mig engang, er Hr. Jeronimus godt forsynet her? (peger paa Panden).

Radelzier. Med Plads — ja i Overflødighed.

Henrik. Og hvad er der ved Madamen?

Radelzier. Tredsindstyve Aar, det er det Hele; thi hvad hendes Mening angaaer, den hører den til, som hun taler sidst med.

Henrik. Det er ypperligt. Nu maa jeg see at faae nogle Klæder tillaans, for —

Radelzier. Du kan jo bruge min Herres, de ere dog spede dertil. Lad mig see; jo de vil sidde paa Dig som støbte.

Henrik. Hilledød, han maa være godt skabt.

Radelzier. Der er Nogen ved Døren hos Jeroninus. Gesvindt hen i Gjæstgivergaarden og i Tøiet.

Henrik. Stop! Jeg maa først hen til min Herre og bilde ham Noget ind, som paa et Par Dage kan holde ham borte herfra. Jeg skal strax være hos Dig (han gaaer til den ene Side, Radelzier til den anden).

Fjerde Scene.

Leonora. Pernille.

Leonora. Ja, Pernille, siden Leander har tilstaaet mig sin Kjærlighed, føler jeg en hemmelig Sorg, som vil tage Livet af mig, dersom jeg bliver tvunget til at gifte mig med Valerius.

Pernille. Hu, den Valerius er et farligt Menneske.

Leonora. O, hvor jeg er ulykkelig! Tænk Dig min Stilling, Pernille! Hvad skal jeg gribe til? — Giv mig et Raad, jeg beder Dig, kjære Pernille, giv mig et Raad.

Pernille. Hvor skal jeg tage det fra?

Leonora. Jeg veed, det gjør Dig ondt for mig; sig mig da, hvordan Du troer, jeg bedst skal bære mig ad.

Pernille. Der er kun to Raad for Dem, og af dem maa De tage hvilket De synes bedst om. Det ene er at glemme Leander, det andet er at gjøre Opstand imod Deres Faders Villie. De er altfor forelsket til at følge det første, og jeg har for øm Samvittighed til at give Dem det sidste. Paa den Maade blive vi hvor vi ere, og saa staae vi i en forbandet Knibe.

Leonora. Ah, Pernille, Du bringer mig til Fortvivlelse.

Pernille. Holdt! — Jeg troer, jeg veed en Udvei til at forlige Deres Kjærlighed og

min Samvittighed. Ja lad os faae fat paa Deres Moder.

Leonora. Hvad skal vi sige til hende?

Pernille. Tilstaae Alt. Hun holder af at blive smigret, at blive flatteret; lad os smigre og flattere hende. I Grunden holder hun af Dem, og maaskee kan hun faae Deres Fader til at tage sit Ord tilbage.

Leonora. Du har Ret, Pernille. Men jeg er bange — (standser).

Pernille. For hvad?

Leonora. Du kjender min Moder; hun er saa vankelmodig.

Pernille. Det er sandt; hun er altid af samme Mening, som den, hun taler med. Det siger Intet; vi skal nok blive ved at trække hende over paa vor Side. (seer Magdelone komme). Men der har vi hende. Gaa lidt tilside, og kom frem naar jeg gjør Tegn til Dem. (Leonora trækker sig tilbage i Baggrunden).

Femte Scene.

De Forrige. Magdelone.

Pernille (lader som hun ikke seer Magdelone). Det maa man sige, Mad. Jeronimus er en af de fortræffeligste Koner i hele Kjøbenhavn.

Magdelone. Nu smigrer Du, Pernille.

Pernille (anstiller sig overrasket). Hvad, Madam! — jeg saae Dem ikke. — Hvad jeg sagde, var Slutningen af en Samtale, jeg havde med Jomfruen om hendes Giftermaal. „De har," sagde jeg til hende, „den klogeste, den fornuftigste Moder af alle de Mødre, som til er."

Magdelone. Det har Du Ret i, Pernille; jeg ligner slet ikke andre Fruentimmer: i Alt, hvad jeg tager mig for, retter jeg mig efter Fornuften.

Pernille. Ja det gjør Madamen rigtignok.

Magdelone, Ikke sandt? Er jeg den, der følger Indfald eller lader mig løbe med?

Pernille. Om Madamen er? Gud bevares! — Men naar jeg ikke regner det, Madamen er dog den bedste Moder under Solen. Jeg vil sætte, at Deres Datter ikke kunde lide denne Valerius; Madamen er saamæn ikke den, der vilde tvinge hende til at tage ham.

Magdelone. Jeg? tvinge hende? jeg gifte min Datter bort imod hendes Villie? — Ih Kors! det være langt fra mig at lægge Baand paa hendes Tilbøielighed. Siig mig, Pernille, skulde hun maaskee ikke synes om det Partie?

Pernille. Naa — seer De —

Magdelone. Du maa ikke skjule Noget for mig.

Pernille. Naar Madamen endelig vil vide det — det Giftermaal staaer hende slet ikke an,

Magdelone. Er hun kanskee forliebt i en Anden?

Pernille. Deri stikker det — ja Madam! Naar en Pige ikke kan lide Een, man vil give hende til Mand, saa kan man al id være vis paa, hun kan lide en Anden. De selv, Madam, De har jo fortalt mig, at De ikke kunde udstaae Herren, da Deres Fader sagde, De skulde tage ham, og det bare fordi De var forliebt i Capitain Mauerbrækker, som Hovedet blev skudt af ved Wismars Beleiring.

Magdelone. Det er sandt, Pernille; dersom min stakkels Mauerbrækker ikke var bleven skudt, jeg havde aldrig giftet mig med min Mand.

Pernille. Seer De! og nu sidder Deres Datter ligesaadan i det, som Madamen sad i det forend Wismars Beleiring.

Magdelone. Er det muligt! Og hvad er det for en Person, der har vidst at liste hendes Hjerte til sig?

Pernille. Ih, det er den unge Herre, som paa nogen Tid har gjort Madamen Visiter.

Magdelone. Hvad? Leander?

Pernille. Ingen Anden?

Magdelone. Hør, Pernille, der kommer Du mig paa Noget. Igaar saae han paa Leonora og mig med et Par Øine — aah! Er Du ogsaa vis paa, det er min Datter, han er forliebt i?

Pernille (gjør Tegn til Leonora, at hun skal nærme sig). Ja, Madam, han har selv sagt mig det, og bedet om at jeg skulde bede om, han maatte komme og bede om, at De vilde give Deres Samtykke.

Leonora (nærmer sig). Om Forladelse, Moder, hvis jeg er af andre Tanker, end Du, men Du veed —

Magdelone. Ja vist, jeg veed, at en ung Pige ikke altid kan faae sit Hjerte til at dandse efter Forældrenes Pibe, men jeg er overbærende, jeg er blød og kan godt sætte mig ind i Din Bekymring; kort sagt, jeg giver Dig Lov til at tage Leander.

Leonora. O, jeg kan ikke udtrykke hvor taknemmelig jeg er for saamegen Godhed.

Pernille. Men dermed er det min Tro ikke nok, Madam. Herren er, med Tilladelse at sige, en stivsindet Djævel, og dersom De ikke sætter en Trumf imod ham —

Magdelone (afbryder hende). Oh, vær Du ikke bange hvad det angaaer; jeg tager Leander under mine Vinger; min Datter skal ikke have anden Mand end ham, det siger jeg, og saa staaer det fast. — Der kommer min Mand. Nu skal I see, hvordan jeg skal tage ham.

Sjette Scene.

De Forrige. Jeronimus.

Magdelone. Den Gang kom Du ret til-

pas, min Hjerte. Jeg maa sige Dig, jeg er ikke mere tilsinds, at vor Datter skal giftes med Valerius.

Jeronimus. Ja saa! Og tør jeg spørge Madamen hvorfor hun har skiftet Tanker?

Magdelone. Fordi hun kan gjøre et Partie, som er bedre. Leander frier til hende. Det forstaaer sig, han har ikke Penge som Valerius, men saa er han af Adel, og Rigdommen kan forødes, men Adelskabet hænger ved hvordan det saa gaaer, og altsaa har han jo dog altid Noget.

Pernille (sagte). Det var vel talt.

Jeronimus. Jeg holder meget af Leander, og vilde gjerne, uden at bryde mig om at han ikke er rig, give ham min Datter, naar jeg bare kunde gjøre det med Ære, men det lader sig ikke gjøre, lille Madam.

Magdelone. Og hvorfor ikke det, gode Herre?

Jeronimus. Det spørger Du om? Synes Du, vi kunde være bekjendte at bryde vort Løfte til en saa brav Mand, som vor gamle Ven Leonard? Kan Du finde Noget at udsætte paa Familien?

Magdelone. Nei.

Pernille (sagte). Hold Ørene stive, Madam! lad Dem ikke forknytte!

Jeronimus. Hvorfor skulde vi da vise ham en saadan Fornærmelse? Tænk paa at Contracten er underskrevet, at alle Anstalter ere gjorte, saa at vi kun vente paa hans Søns Ankomst. Sagen er allerede kommen saa vidt, at den ikke kan forandres.

Magdelone. Det har Du Ret i; det havde jeg slet ikke tænkt paa.

Pernille (sagte). Farvel, Lykke! Veirhanen dreier sig den anden Vei.

Jeronimus. Du er en altfor fornuftig Kone til at ville være imod det Partie.

Magdelone. Jh, bevares, jeg er saamæn ikke imod det.

Pernille (sagte). Fy for al Skam, er det en Kone? hun kan jo slet ikke sige imod!

Magdelone. Du seer selv, Pernille, jeg har gjort for Leander alt hvad jeg kunde.

Pernille (spydig). Jo, jeg takker; han kan sige, han er en Elsker, som man tager sig af.

Jeronimus. Ei, der kommer jo Valerius's Tjener.

Syvende Scene.

De Forrige. Radelzier.

Radelzier. Maa jeg have den Ære at formelde Herren og Fruen min allerydmygste Respect? (til Leonora) Tillad at jeg er Jomfruens allerærbødigste Tjener! (til Pernille) God Dag, lille Fæstemøe!

Jeronimus. Naa, hvad Nyt bringer Du, Radelzier?

Radelzier. Hr. Valerius, min Herre og Deres Tjener, er kommen fra Slagelse. Han er mig lige i Hælene, men jeg er løbet i Forveien for at melde ham.

Leonora (sagte). O Gud!

Jeronimus. Jeg har ventet paa ham med Længsel. Men hvorfor er han ikke taget lige herhen? Hvad skal de Omstændigheder til, da vi staae paa saadan en Fod med hinanden?

Radelzier. O, min Herre veed altfor godt hvad Levemaade er, til at han saadan skulde falde med Døren ind i Huset. Det er en Cavaleer, som forstaaer sig paa fine Manerer. Jeg er hans Tjener, men dog kan jeg ikke andet end rose ham.

Magdelone. Saa han er saa forstandig og dannet?

Radelzier. Om han er dannet, Frue? Han er jo opdraget i Kjøbenhavn; behøver jeg at sige mere? Død og Plage, saameget tør jeg sige og staae ved: der sidder Hoved paa ham.

Magdelone. Virkelig? det fornøier mig.

Jeronimus. Hr. Leonard er vel taget ind med ham?

Radelzier. Nei, ikke denne Gang. Hans Gigt vilde ikke lade ham slippe hjemme fra.

Jeronimus. Stakkels Mand!

Radelzier. Den kom lige med eet, accurat som vi skulde reise (tager et Brev op af Lommen og giver det til Jeronimus).

Jeronimus (læser Udskriften). „Til velmeriteret Hr. Doctor Knækham, boende i Springgaden, ligefor Porten til Kirkegaarden." Den Doctor maa nok holde meget af at see til sine Patienter.

Radelzier (tager Brevet tilbage). Om Forladelse, det var ikke det rette Brev, jeg — (tager nogle Breve frem og læser Udskriften) har flere, som jeg skulde besørge. Lad mig see — (læser). „Velagtede Hr. Procurator Langfyræk i Sqvaldergaden —" Det var heller ikke det. Jeg maa jo dog — (læser). „Velærværdige Hr. Capellan Vinkjær i — " Vøv, det er ikke — aha — „Til høiformemme Hr. Jeronimus, Capitalist —" der har vi det rette (giver Jeronimus Brevet). Han har rystet saadan paa Haanden, at De skal have ondt ved at see det er hans Skrift.

Jeronimus. Det har Du Skam Ret i; hans Haand ligner sig slet ikke.

Radelzier. Der er ogsaa Gigt i den. O, det er en forbandet Sygdom; tillad at jeg, skjønt en ringe Tjener, beder vor Herre bevare Dem og Fruen, Frøkenen, Pernille og Deres hele Huus fra at gjøre Bekjendtskab med den.

Jeronimus (som har aabnet Brevet). Tak, min Søn (læser). „Jeg stod paa Springet at tage ind med min Søn, men faa kom Gigten. Da min Nærværelse ikke er absolut nødvendig, vilde jeg dog ikke have at min Sygdom skulde forhale et Giftermaal, som er mig den største Glæde og min Alderdoms Trøst. Derfor sender jeg Dem bemeldte min

Søn; vær en Fader for ham, som for Deres Datter. Jeg underskriver alt hvad De bestemmer og mig selv som Deres ærbødigste Tjener. — Leonard!« — Hvor det gjør mig ondt for ham. (seer Henrik komme). Men hvad er det for et ungt Menneske der kommer? Skulde det ikke være Valerius?

Radelzier. Ham selv! (til Magdelone) Hvad siger Fruen om ham? Har han ikke noget Vist, som man strax holder af?

Magdelone. Saamæn; han er ikke ilde.

Ottende Scene.

De Forrige. Henrik.

Henrik. Radelzier!

Radelzier. Naadige Herre!

Henrik (pegende paa Jeronimus). Er det Hr. Jeronimus, min hæderværdige Svigerpapa?

Radelzier. Ja, naadige Herre, der seer De ham i egen originale Person.

Jeronimus (omfavner Henrik). Velkommen, min kjære Svigerson, velkommen!

Henrik. Jeg er henrykt af Glæde over at have den Glæde at omfavne Dem. (pegende paa Magdelone). Det er formodentlig det allerkjæreste Pigebarn, De vil være saa god at forære mig?

Jeronimus. Nei, Svigerson, det er min Kone. Der staaer min Datter.

Henrik. Død og Plage, det er en smuk Familie! Jeg tog gjerne den ene til Kone og den Anden til Kjæreste.

Magdelone. De er altfor artig. (sagte til Pernille). Det lader til, han har Forstand.

Pernille. Og Smag — oh!

Henrik (seer paa Magdelone). Hvilken Anstand! hvilken Ynde! hvilken ædel Stolthed! Frue, De er porte mig Diable Elskværdigheden selv! Ja, min Fader sagde not: »Pas paa, der skal Du see: Frn Jeronimus er en Skjønhed af en ganske splinterny Slags.«

Magdelone. Aa fy!

Henrik. »Net en forba — fortryllende Kone,« sagde han, »og gid hun var Enke,« blev han ved »— jeg tog hende min Sjel strax.«

Jeronimus (leende). Jeg siger ham saa mange Tak.

Magdelone. Gud, Deres Fader er alt for god. Hvor det gjør mig ondt, at han ikke kunde komme ind med Dem.

Henrik. Han var nærved at briste af Ærgrelse over at han ikke kan være med ved Bryllyppet; han havde glædet sig til en Polskdands med Fruen.

Radelzier (til Jeronimus). Det Sidste, han sagde var, at Herren endelig maatte klemme paa med Giftermaalet, for han er færdig at gaae ud af sit gode Skind af Længsel efter at faae sin Svigerdatter ud til sig.

Jeronimus. Ih, alting er jo bragt i Rigtighed og underskrevet. Der mangler ikke andet end Vielsen og at jeg udbetaler Medgiften.

Henrik. At De udbetaler Medgiften? De taler som en Salomon. — Radelzier! (til Jeronimus). Tillad at jeg giver min Tjener et lille Ærinde. (til Radelzier). Gaa strax hen til den unge Greve og — (sagte). Bestil Heste til i Nat — (høit). Forstaaer Du? og siig, jeg er hans votre très-humble serviteur.

Radelzier. Jeg flyver! (gaaer).

Niende Scene.

De Forrige (uden Radelzier).

Jeronimus. Lad os nu komme tilbage til Deres Fader. Det gjør mig ondt at han er syg. Men jeg er ret nysgjerrig efter at høre hvorledes han slap ud af sin Proces — fortæl mig det.

Henrik (bliver forvirret og straaler). Radelzier!

Jeronimus. De er saa urolig; hvad fattes Dem?

Henrik. Gid Fanden havde det Spørgsmaal. (til Jeronimus). Jeg glemte at spørge min Tjener om — (sagte). Den Dosmer, som ikke fortalte mig Noget om den Proces.

Jeronimus. Vær De rolig; han kommer jo igjen. Naa, er der endelig falden Dom i Sagen?

Henrik. Ja, Gud skee Lov, nu er den afgjort.

Jeronimus. Og De har vundet den?

Henrik. Med alle Omkostningerne.

Jeronimus. Det glæder mig, det kan jeg forsikre Dem.

Magdelone. Aa, hvilken Lykke!

Henrik. Den Sag laae min Fader meget paa Hjertet; han havde før sat sin hele Formue i Halsen paa Retten, end villet faae Uret.

Jeronimus. Jeg skal love for, den har kostet ham Penge.

Henrik. Det kan De bande paa, Men Retfærdigheden er en saa sjelden Dyd, at den ikke kan kjøbes for dyrt.

Jeronimus. Det maa man tilstaae. Foruden Pengetab har han vist ellers ogsaa havt fuldtop af Ærgrelse.

Henrik. Om han har? Hans Contrapart er en Lovtrækker, en Mand, der ikke har sin Mage i at sætte Retten en Vornæse paa.

Jeronimus. En Mand, siger De? Jeg har hørt, hans Contrapart var et Fruentimmer.

Henrik. Ja, hans Contrapart var et Fruentimmer, det er meget sandt, men der stod et Mandfolk bag ved hende — en gammel Dyde, Hr. Svigerfader, og den Karl, jo han kunde give hende Raad. Ham er det, der har gjort min Fader saa meget af det. Men lad os nu komme fra ham og den

forbandede Proces; jeg vil ikke tænke paa andet end mit Giftermaal og den Glæde at see Fruen.

Jeronimus. Naa, saa lad os gaae ind, Svigerson. Jeg vil strax gjøre Anstalt til Brylluppet.

Henrik (byder Magdelone Armen). Frue!

Magdelone (til Leonora). Glæd Dig, mit Barn, det er en fortræffelig Mand Du faaer. (Jeronimus, Magdelone og Henrik gaae ind.)

Tiende Scene.

Leonora. Pernille.

Leonora. Ak, hvordan vil dette ende?

Pernille. Med at De bliver hans Kone; det er ikke vanskeligt at gjætte.

Leonora (grædende). Aa, Pernille, Du veed, at mit Hjerte hænger ved Leander, viis dog Medlidenhed med mig.

Pernille (græder ogsaa). Stakkels Pigebarn!

Leonora. Kan Du være saa haard at forlade mig i Nøden?

Pernille. Ti stille, De knuser mit Hjerte.

Leonora. Pernille, kjære Pernille!

Pernille. Jomfru! — Siig ikke mere, jeg er allerede bleven saa rørt, at jeg kunde gaae hen og give Dem et slet Raad, og jeg seer, at De er saa bedrøvet, at De fulgte det med Glæde.

Ellevte Scene.

De Forrige. Leander.

Leander (i Baggrunden). Henrik har rigtignok bedet mig at holde mig herfra paa et Par Dage, medens han hjalp mig ved et Puds, men han har ikke sagt mig hvori det skal bestaae, og jeg kan ikke udholde denne Uvished.

Pernille (til Leonora). Der er Leander.

Leander. Jeg tager ikke feil — det er hende. Undtagende Leonora, tilgiv min Heftighed, men lad mig af Deres egen Mund erfare, hvad der vil blive min Skjæbne. Dersom det lykkes at — (seer at Leonora og Pernille græde). Men hvad er det? De græde begge To?

Pernille. Jh ja vist græde vi, Hr. Leander: vi gaae her og fortvivle. Deres Medbeiler er kommen.

Leander. Hvad hører jeg!

Pernille. Og i Aften gifter han sig med Jomfruen.

Leander. Min Gud!

Pernille. Dersom han endda blev boende i Kjøbenhavn, naar han havde faaet hende, det fik at være; saa kunde De og hun dog af og til begræde Deres Ulykke sammen, men — o Vok, o Vee, han reiser af med hende og De komme til at græte hver for sig.

Leander. Det bliver min Død. Men, Pernille, hvem er denne lykkelige Medbeiler, som berøver mig det Dyrebareste, jeg har i Verden?

Pernille. Han hedder Valerius.

Leander. Valerius?

Pernille. Og boer pr. Slagelse.

Leander. I den Egn er jeg meget noie bekjendt, men jeg veed ikke af nogen anden Valerius at sige, end den gamle Leonards Søn.

Pernille. Ham er det! Herregud, saa De kjender ham?

Leander. Ja, og dersom vi ikke har andre end ham at være bange for, saa vær ganske rolig.

Leonora. Hvad siger De?

Leander. At vi ikke have Noget at frygte fra den Side, da han for et Par Dage siden har giftet sig derude.

Pernille. Jo vist!

Leonora. Spøger De? Han er jo her for at faae min Haand.

Pernille. Ja, i dette hellige Øieblik snakker han derinde med Herren og Madamen.

Leander. Valerius er min gode Ven, og endnu igaar fik jeg Brev fra ham. Jeg har det hjemme.

Leonora. Og hvad skriver han?

Leander. At han i disse Dage i al Stilhed har giftet sig med en vakker Pige i Slagelse.

Pernille. Han har giftet sig i al Stilhed — Oh ho, lad os see til at komme lidt tilbunds i den Sag, jeg troer, det kan nok lønne Umagen. Skynd Dem bare, Hr. Leander; løb og hent Brevet og bring det saa hurtigt som muligt.

Leander. Jeg er her strax igjen (gaaer).

Tolvte Scene.

Leonora. Pernille.

Pernille. Og vi maae ikke forsømme at føre os den Efterretning til Nytte; jeg maatte tage meget feil, om det ikke skulde lykkes os. I det mindste kan den hjælpe os til at faae Vielsen udsat paa et Par Dage (faaer Øie paa Jeronimus, som har seet Leander gaae bort; sagte til Leonora). Der er Deres Fader; skynd Dem ind og fortæl Alt til Deres Moder, imedens jeg fortæller det til ham.

(Leonora gaaer.)

Trettende Scene.

Jeronimus. Pernille.

Jeronimus. Det var jo Leander, som gik herfra?

Pernille. Ja, Herre. Han fortalte os Noget, som jeg skal svare for vil gjøre Dem heed om Ørene.

Jeronimus. Og hvad var det?

Pernille. Jo denne Valerius er en rar Fyr, som vil have to Koner paa engang, medens andre skikkelige Mænd have Ulykke nok med een.

Jeronimus. Hvad er det for noget Tøierie?

Pernille. Han er jo gift; han har nylig i al Stilhed havt Bryllup med en Pige i Slagelse.

Jeronimus. Snak! det er jo ikke muligt.

Pernille. Men det er sandt; han har selv skrevet det til Hr. Leander, som er hans meget gode Ven.

Jeronimus. Nu fortæller Du mig Eventyr, Pernille.

Pernille. Jeg forsikrer Herren til, det er den kjære Sandhed. Hr. Leander er gaaet hjem efter Brevet; De kan faae det at see.

Jeronimus. Jeg siger Dig endnu engang, jeg troer Dig ikke.

Pernille. Og hvorfor vil Herren ikke troe mig? De unge Mennesker ere jo nuomstunder gale nok til at gjøre hvad det skal være.

Jeronimus. Det er sandt; de ere endnu værre end de vare i min Tid.

Pernille. Meget værre. Veed vi om Valerius ikke er en af disse lystige Filurer, som ikke gjøre sig en Samvittighed af at gifte sig med alle de Medgifter, de kan faae? Det siger ellers jeg: da det er en Pige af god Familie, han har taget til Kone, saa kan dette Ægteskab i al Stilhed have Følger for Herren, som jeg ikke gad tage paa mig, hvor fattig jeg er.

Jeronimus. For Pokker! det Du der siger fortjener at tages lidt i Overveielse.

Pernille. Hvad, lidt i Overveielse? Dersom jeg var i Deres Sted, Herre, jeg vilde rigtignok have Forklaring om den Ting inden jeg gav ham min Datter.

Jeronimus. Det har Du Ret i. — Der seer jeg hans Tjener; jeg vil faa fiint fritte ham ud. Gaa Du ind, Pernille, og lad os være alene.

Pernille (sagte, idet hun gaaer). O, hvor det var deiligt om Frieren var Ægtemand!

Fjortende Scene.

Jeronimus. Radelzier.

Jeronimus. Kom herhen, min gode Radelzier, og lad mig tale med Dig. — Du har et ærligt Ansigt.

Radelzier. Det har jeg, Herre, og, uden at rose mig selv, jeg er dog endnu ærligere, end mit Ansigt.

Jeronimus. Det fornøier mig. Hør engang, Din Herre seer ud til at være en lystig Fugl.

Radelzier. Aa, Død og Plage, han er et deiligt Menneske; Fruentimmerne ere gale efter ham. Han har noget vist — hu, hei! som de saa forbandet godt kan lide. De kan troe: at den Gamle derhjemme faaer ham gift, det frelser en Snees Familier, i det mindste, fra Sorg og Bedrøvelse.

Jeronimus. Naar han er saa vidtløftig, forundrer jeg mig ikke over, at han er kommen en honnet Mands Datter for nær.

Radelzier. Hvad siger De?

Jeronimus. Lad mig see, Du tilstaaer mig Sandheden, min Ven, for jeg veed Alt. Valerius har giftet sig nede i Slagelse.

Radelzier (sagte). Uf!

Jeronimus. Du bliver betuttet? Nu seer jeg nok, det er sandt hvad der er mig fortalt: Du er en Gavtyv.

Radelzier. Jeg, Hr. Jeronimus?

Jeronimus. Ja Du, Radelzier! Du er en Galgenknebel! Jo, jeg veed hvad Jeg have ifinde, og vil lade Dig tage ved Vingebenet, fordi Du er med i saadant et skammeligt Skjelmstykke.

Radelzier. Hvilket Skjelmstykke, kjære Hr. Jeronimus? Gid jeg maa døe, om jeg forstaaer —

Jeronimus (afbryder ham). Du lader som Du ikke veed hvad jeg mener, gode Karl; men dersom Du ikke paa Øieblikket bekjender alle Ting, saa lader jeg Politiet hente.

Radelzier. Gud bevares, lad De hente hvem det kan være Dem en Fornøielse at have Omgang med, Hr. Jeronimus, men jeg har Intet at bekjende. Jeg staaer og tænker og tænker, men er ikke engang Mennesker for at begribe, hvad der kan have givet Dem Anledning —

Jeronimus. Saa Du vil ikke frem med det? (gaaer til Døren). Heida! — nu skal Du see —

Radelzier. Hr. Jeronimus, et Ord; gjør ingen Allarm. Vel er jeg saa uskyldig som en Engel, men min Uskyldighed bliver dog en Smule forknyt, da De tager Sagen paa den Maade. Lad os ganske stilfærdigt begge To hjælpe hinanden med at komme i det Rene. Hvem har sagt Dem at min Herre er gift?

Jeronimus. Hvem? det har han jo selv skrevet til Leander, en af hans Venner.

Radelzier. Sagde De Leander?

Jeronimus. Ja gu sagde jeg Leander.

Radelzier. Aa, det tænkte jeg ikke paa!

Jeronimus. Nei, det vil jeg troe. Hvad kan Du nu svare til det?

Radelzier. Ingenting (brister i Latter). Det er godt — aa, det er forbandet godt!

Jeronimus. Hvad skal det betyde, Du leer?

Radelzier. De har Ret, jeg leer (leende). Min Herre var blevet advaret om at Leander vilde spille ham et eller andet Puds — der er det! Seer De hvordan De bliver narret? seer De det?

Jeronimus. Nei saa Skam om jeg gjør.

Radelzier. Saa skal jeg vise Dem det. —

For det Første vil jeg betroe Dem en Ting: Leander elsker Deres Datter.

Jeronimus. Det veed jeg nok.

Radelzier. Pernille tager sig af ham. Hun støder alle de Kugler, han vil støde paa Dem for at beholde Marken. Jeg vil vædde, det er hende som har bundet Dem den Løgn paa Ærmet.

Jeronimus. Det er det ogsaa.

Radelzier. Min Herres Ankomst har bragt dem begge To i Knibe; hvad gjør saa de? Udsprede at min Herre er gift; ja, for at gjøre Tingen endnu bevægeligere, viser Leander Dem et sammensmeddet Brev, som han skal have faaet fra min Herre — alt det bare for at trække Brylluppet med Jomfruen i Langdrag. Forstaaer De?

Jeronimus. Meget godt. (sagte.) Han siger virkelig Noget!

Radelzier. Nu er Beregningen: Faderen, det er Dem, falder i Stave over dette falske Rygte, og imidlertid overtales Datteren, det er —

Jeronimus (ivrig). Min Datter.

Radelzier. Truffet! — til at gjøre en eller anden Streg, som tvinger Faderen til at give sit Samtykke. Gaaer De nu ind paa den Historie, saa er De narret, det vil jeg sige Dem. Forstaaer De?

Jeronimus. Meget godt. (sagte.) Hum, hum, hvad han siger er saa rimeligt, at det næsten seer ud til at være rimeligt.

Radelzier. Men er han huul, vi ere hulere, ikke sandt? De har Forstand, De er fiin — han tager Dem ikke ved Næsen.

Jeronimus. Nei — han tager mig ikke ved Næsen.

Radelzier. De kjender alle Spidsbubekneb, alle de Ænker, hvorved en Elsker spiller en Pige ud af Hænderne paa sin Medbeiler.

Jeronimus. Det gjør jeg. Nu seer jeg, Din Herre er ikke gift. Men vil Du tænke Dig hvor ypperligt Leander havde anlagt det Skjelmstykke! Han forsikrer, at han er en Ven af Valerius, og jeg vil give mit Liv paa, de have ikke engang seet hinanden.

Radelzier. Naturligviis. Skamfærd, De kan see, naar man viser Dem Noget; Ingenting undgaaer Dem.

Jeronimus. Nei, nei, seer jeg bare rigtigt, saa seer jeg aldrig feil. — Ah, der kommer Din Herre. Naa, nu skal jeg lee med ham over hans Giftermaal. Ha ha ha!

Radelzier (leer ogsaa). Ha ha ha!

Femtende Scene.

De Forrige. Henrik.

Jeronimus (leende). Aa, Svigerson! De veed ikke hvad de sige om Dem. Det er moersomt. Det er mig fortalt — og det for ganske vist — at De er gift. De sige, at De har havt Bryllup i Slagelse. Ha ha ha, synes De ikke at det er moersomt?

Radelzier (idet han gjør Tegn til Henrik). He he he, jo det er moersomt tilgavns.

Henrik. Ho ho ho, det er særdeles overmaade moersomt.

Jeronimus. Havde det været en anden, end mig, jeg tør bande paa, han havde været dum nok til at troe det; men jeg, nei mange Tak!

Radelzier. Aa, Hr. Jeronimus, man behøver bare at see Dem, saa veed man strax hvad De er — (til Henrik) det er et stort Hoved.

Henrik. Men jeg gad nok vide, hvem der har udbredt dette latterlige Rygte.

Radelzier. Deres Svigerfader siger, det er en vis Leander.

Henrik (anstiller sig overrasket). Leander, hvad er det for en Fyr?

Radelzier (til Jeronimus). Der kan De selv høre, han kjender ham ikke. (til Henrik.) Jh, det er den Straajunker, Du veed — De veed nok, sagde jeg, som Folk har fortalt, vil snappe Deres Kjæreste fra Dem.

Henrik. Ah, ja, ja, nu husker jeg det. Jeg har hørt Noget om, at han har ikke meget og skylder ikke lidt, men lægger an paa Hr. Jeronimi Datter, og at hans Creditorer holde Bededag, for at bevæge Himlen til at lade Partiet komme istand.

Jeronimus. Jo, det skal de smøre sig paa! ha ha ha! der bliver ikke Noget af.

Radelzier. Han er ikke gal, den gode Leander, han er min Sjel ikke gal.

Jeronimus. Ja, jeg ikke heller, jeg min Sjel ikke heller, og for at vise Dem det, vil jeg strax løbe hen til Notarius og — eller hør, min kjære Valerius, jeg vil gjøre Dem et Forslag. Jeg er — den Sag er reen — bleven enig med Deres Fader om at give en Medgift paa 20,000 Daler, men vil De, istedetfor den, have min store Gaard i Amaliegaden? den har kostet mig rene 35,000.

Henrik. Jeg tager alt hvad De vil give mig, men, imellem os, jeg saae heller rede Penge.

Radelzier (til Jeronimus). Ha ha ha, Herren veed nok, de lade sig lettere dele, hvis —

Jeronimus. Ja, ja, jeg forstaaer —

Henrik. Man tager dem bedre i en Koffert, og der skal just, i Nærheden af min Fader, sælges en Herregaard, som jeg nok havde Lyst til at kjøbe.

Radelzier. Men det er ogsaa en Herregaard — Hille den Ulykke, hvor det vilde fornøie Dem at see den.

Henrik. Jeg kan faae den for 25,000 og jeg er vis paa, den er sine 60,000 værd imellem Brødre.

Radelzier. I det mindste, naadige Herre, i det allermindste. Jeg vil ikke tale om alt det Øvrige, men der er to Skove, hvori man kan fange Vildt for 2000 Daler om Aaret.

Jeronimus. Den maa De ikke lade gaae fra Dem. Hør, jeg har 30,000 staaende i Banken, hvormed jeg agtede at kjøbe et Gods, som tilhører en Grosserer, der snart vil gaae Fallit; jeg vil sætte Halvdelen i Deres Herregaard.

Henrik (omfavner Jeronimus). Nei, hvor De er god, Svigerfader! det skal jeg aldrig glemme! min evige Taknemmelighed — mit Hjerte — kort sagt, De rører mig til Taarer.

Radelzier (rørt). Gud give, ethvert ungt Menneske, der tænker saa ædelt som min Herre, maa finde saadan en Svigerfader.

Jeronimus. Jeg vil strax gjøre Anstalt for at faae Pengene — men først maa jeg fortælle det til min Kone.

Henrik. Leanders Creditorer vil hænge sig.

Jeronimus. Lad dem hænge sig. Jeg vil have, De skal giftes med min Datter inden en Time.

Henrik. Ha ha ha, det bliver moersomt!

Radelzier. Ja vist, ja vist, det vil blive Løier.

Jeronimus. Ha ha ha, jeg skal vise ham, at vil man gjøre Nar af mig, saa kommer man til den Rette. (gaaer ind).

Sextende Scene.

Henrik. Radelzier.

Henrik. Det lader til at min Herre har havt en Samtale med Jomfru Leonora og kjender Valerius.

Radelzier. Ja, men mit snu Hoved har reddet os; Jeronimus er bange for Leander, og jeg haaber at vi skal faae Fingre i Medgiften inden han kommer ud af Vildfarelsen.

Henrik. Aa, nu er Fanden løs.

Radelzier. Hvad er det, Henrik?

Henrik. Der kommer min Herre.

Radelzier. Det var en forbandet Omstændighed!

Syttende Scene.

De Forrige. Leander.

Leander (idet han kommer, med et Brev i Haanden). Jeg skulde troe, naar jeg viser hendes Fader dette Brev — Men hvad er det for en ung Herre. Skulde det være Valerius? Lad os see; jeg maa vide hvorledes — Hvad seer jeg! Henrik!

Henrik. Ham selv. Hvad Fanden vil De her? Har jeg ikke forbudet Dem at komme dette Huus nær? De ødelægger jo Alt hvad min Fiffighed har bygget op for Dem.

Leander. Det er ikke mere nødvendigt at tage Tilflugt til List, min kjære Henrik.

Henrik. Og hvorfor ikke?

Leander. Jeg veed hvem min Medbeiler er, og af ham har jeg Intet at frygte; han er gift.

Henrik. Valerius gift? See der, Herre, der staaer hans Tjener, som jeg har faaet med i Ledtog. Lad ham fortælle, han kan bedre end jeg.

Leander. Men af hvad Grund skulde Valerius ville føre mig bag Lyset? og her staaer jo tydeligt — lad mig see — (læser). „For Resten er jeg i disse Dage i al Stilhed bleven gift hernede med en vakker Pige, som min Fader kun nødig gav sit Samtykke til at jeg tog. Jeg glæder mig til, at jeg snart i Kjøbenhavn skal have den Glæde at vise Dig, at jeg har gjort vel i kun at adlyde mit Hjerte."

Radelzier. Ah, Hr. Leander, nu har jeg det! Da min Herre skrev det Brev, vilde han med Djævels Vold og Magt have hende, men De seer at hans Papa var strax imod det, og tilsidst fik den Gamle det drevet igjennem, at min Herre betalte Pigens Fader en ordentlig Sum Penge og lod hende sidde. Aa, det var en gyselig Mængde Penge, men ud af det slap han.

Leander. Han er altsaa ikke gift?

Radelzier. Jo vist!

Henrik. Gu er han ikke.

Leander. Ak, saa maa jeg tage min Tilflugt til Jer (til Henrik). Hvad har Du tænkt paa? For vilde Du ikke sige mig det, men lad mig nu ikke længer være i Uvished. Hvorfor er Du i denne Forklædning? hvad har Du ifinde?

Henrik. Deres Medbeiler kommer først til Kjøbenhavn om to Dage. Nu vil jeg, inden han indfinder sig, gjøre Hr. Jeronimus og hans Kone kjede og lede af det Partie.

Leander. Paa hvad Maade?

Henrik. Ved at give mig ud for Valerius. Jeg har allerede gjort endeel Galskaber. Jeg taler som en Nar og kommer hvert Øieblik med en eller anden Dumhed, som Jomfruens Forældre ærgre sig over. De veed jo nok hvordan Madamen er, hun vil gjerne roses; jeg er saa plump imod hende at ingen af vore Modeherrer kan være mere uopdragen mod en Dame.

Leander. Og saa?

Henrik. Og saa? De ere allerede saa gnavne paa mig, at jeg tænker, de jage mig paa Døren inden Aften og beslutte at lade Dem faae Jomfruen.

Leander. Og er Pernille indviet i Planen?

Henrik. Ja, Herre, hun hjælper os alt hvad hun kan.

Leander. Henrik, jeg kan aldrig vise mig taknemmelig nok.

Henrik. De kan spørge Mennesket der, om jeg ikke har spillet min Rolle godt.

Radelzier. Aa, Herre, De har en forbandet fiffig Tjener. Det er den største Gavstrik i hele Kjøbenhavn, den Roes maa jeg give ham, enten jeg vil eller ei. Men jeg staaer ham heller ikke ilde bi, og lykkes

vort Foretagende, saa kan De takke mig ligesaameget som ham.

Leander. I kan begge To gjøre Regning paa min Erkjendtlighed; jeg lover —

Henrik. Herre, gjør Dem ingen Uleilighed med at love. Tænk bare paa, at faae Nogen os sammen, saa var det Hele ruïneret. Skynd Dem herfra, og hold Dem hjemme i Dag.

Leander. Det vil jeg. Farvel, mine Venner, jeg bygger hele mit Haab paa Jer.

Radelzier. Saa staaer det ypperligt, det kan De være rolig for. Skynd Dem bare afsted og overlad os alting.

Leander. Husk paa at min Lykke —

Henrik (utaalmodig). De snakker saa meget.

Leander. Ligger i Jeres Hænder.

Henrik (støder ham ud). Vi skal nok holde paa den, naar De blot vil gaae.

(Leander gaaer.)

Attende Scene.

Henrik. Radelzier.

Radelzier. Endelig fik vi ham afsted.

Henrik. Jeg kommer igjen til mig selv.

Radelzier. Det var en haard Dyst. Jeg ryslede af Frygt for at Jeronimus skulde komme og see os sammen med ham.

Henrik. Jeg med. Men siden det var det Eneste, vi havde at være bange for, saa kan vi da være visse paa at vor Plan vil lykkes. Nu var det paa Tiden at tænke paa, hvad Vei vi skal tage. Har Du bestilt Heste?

Radelzier (seer ud). Ja.

Henrik. Fortræffeligt. — Jeg mener, vi gjør bedst i at søge til Hamborg.

Radelzier (seer bestandig ud; i andre Tanker). Til Hamborg? — Ja, det var ikke saa galt. Jeg holder ogsaa paa Hamborg.

Henrik. Hvad kigger Du saadan efter?

Radelzier. Jeg kigger — Nei — jo — Aa, Død og Plage, skulde det være ham?

Henrik. Hvilken ham?

Radelzier. Aa, Gud naade mig, det er hans hele Postyr.

Henrik. Hvis Postyr?

Radelzier. Henrik, ulykkalige Henrik, nu kommer den gamle Leonard.

Henrik. Din Herres Fader?

Radelzier. Han selv.

Henrik. Gid Fanden havde ham.

Radelzier. Han tager ham ikke; det er snarere ham, der har skaffet os ham paa Halsen, for at skille os ved Medgiften.

Henrik (seer ud). Han sætter Coursen lige herhen. Kommer han derind, saa er alting opdaget.

Radelzier. Derfor maa jeg hindre det hvis det er muligt. Løb hen i Gjæstgivergaarden og vent paa mig. Jeg er meest bange for at Jeronimus skal komme medens jeg taler med ham.

Henrik. Nei, jeg troer ogsaa, denne Medgift har sat alle Djævle i Bevægelse. (løber).

Nittende Scene.

Radelzier. Leonard.

Leonard. Jeg gad nok vide hvad Modtagelse jeg vil faae hos Jeronimus og hans Kone.

Radelzier (sagte). Jeg vil see til at Du faaer slet ingen. (høit.) Jh, god Dag, gode Herre.

Leonard. Jh, er Du der? jeg saae Dig ikke.

Radelzier. Naa, Herren kan saamæn overraske Folk? Hvem skulde have troet at De var i Kjøbenhavn?

Leonard. Jeg reiste hjemme fra lidt efter at Du var taget afsted, for det faldt mig ind, at det dog var bedre, jeg talte selv med min gamle Ven. Det sømmer sig ikke at sende min Tjener med Undskyldning for at jeg ikke kan holde mit Ord.

Radelzier. Ja, De er en Mand, der kjender den fine Levemaade, det maa man sige. De vil altsaa nu gaae ind til Hr. Jeronimus?

Leonard. Naturligviis.

Radelzier. Saa kan De takke Gud, at De traf mig, der kan raade Dem fra det.

Leonard. Hvad for Noget? Har Du allerede talt med ham og hans Kone?

Radelzier. Ja, jeg har min Sjel rigtignok talt med dem. Jeg kommer lige fra dem, og Madamen er saa vred paa Herren, at jeg er bange hun brister.

Leonard. Paa mig?

Radelzier. Paa Dem. „Hvad for Noget," sagde hun, „den gamle Leonard tager sit Ord tilbage. Hvem skulde have tænkt det? det er nydeligt! nu bliver min Datter aldrig gift!"

Leonard. Kan hendes Datter ikke gjerne blive gift for det?

Radelzier. Sagde jeg ikke accurat det Samme? Men kan et Fruentimmer høre Fornuftens Stemme naar hun er hidsig? knap nok naar hun er rolig. Hun kom med nogle rigtige Spekhøkerbetragtninger: „Der er Ingen," sagde hun, „som vil troe, at Valerius har været nødt til at tage en Pige derude paa Landet; det vil hedde sig, hans Fader har opdaget, at vi Ingenting har og det er derfor han har taget sit Ord tilbage."

Leonard. Fy for en Ulykke, hvor kan hun falde paa at troe, Nogen vil sige det om dem?

Radelzier. Aa, Herren begriber ikke hvori splittergal hun er! Hun har et Par Øine Hovedet — hun kjender Ingen. Tænk, hun greb

mig i Bringen og ruskede mig, saa jeg havde min Nød med at slippe fra hende.

Leonard. Og min gamle Ven?

Radelzier. O jo saamæn; han var endda sagtfærdigere — han gav mig bare to Dreſigner.

Leonard. Jh Kors! — Du sætter mig i største Forundring. Hvor kan de blive saa rasende og finde det saa forkærdeligt at jeg har tilladt min Søns Giftermaal? Har Du ikke fortalt dem Omstændighederne?

Radelzier. Om jeg har? Jeg fortalte dem, at da den unge Herre havde gjort Begyndelsen med det som skal være Enden, naar det gaaer rigtigt til, saa vilde Pigens Familie føre ham en Proces paa Halsen, som naadige Herre meget fornuftigt standsede ved at forene begge Parter.

Leonard. Og de fandt ikke den Grund antagelig?

Radelzier. Jo vist! fandt! troer De, det er Mennesker, der kan finde Noget? Nei jeg siger det: Herren gjør bedst i at tage fra Kjøbenhavn lige paa —

Leonard. Nei, det vil jeg ikke. Jeg vil tale med dem og forestille dem Sagen saa tydeligt — (vil gaae ind).

Radelzier (holder paa ham). Herren faaer ikke Lov til at komme derind, det sværger jeg Dem til. Jeg kan ikke bære over mit Hjerte, at see Dem faae et skamferet Ansigt. Vil De endelig tale med dem — godt! saa bliv til i Morgen naar Heden har sat sig noget.

Leonard. Det var et fornuftigt Raad og det vil jeg følge.

Radelzier. For Resten, De er jo Deres egen Herre og vil De absolut gaae ind, vær saa artig, det kan De gjerne for mig.

Leonard. Nei, nei, lad os gaae; jeg vil heller komme igjen i Morgen. (gaaer.)

Radelzier. Saa følger jeg med Herren —

Tyvende Scene.

Radelzier (alene).

O nei, det er bedre, jeg henter Henrik. Nu have vi da endelig overvundet alle Vanskelighederne. Det Eneste der staaer mig for Hovedet, er at vi skal dele Medgiften. Det er ærgerligt, for jeg tænker som saa: da Jomfruen ikke kan faae min Herre, saa tilkommer egentlig hele Medgiften mig, som hans Tjener. Hvordan skal jeg snyde Henrik? Jeg maa faae ham til at blive her Natten over — hans Kone er hun jo dog. Han er Karl for at følge mit Raad. Medens han nu morer sig med Jas, tager jeg det Solide. Men nei, det er ikke værdt at jeg lægger mig ud med Een, der er ligesaa klog som jeg. Han kunde maaskee hævne sig ved Leilighed; og desuden er det imod vore Love. Vi Spidsbuber ere hverandre mere troe, end de skikkelige Folk; vi snyde i Forening, men ikke indbyrdes. — Der kommer Jeronimus for at gaae til Notarius; — naa, det var en Lykke, jeg fik den Gamle bort. (gaaer.)

En og tyvende Scene.

Jeronimus. Pernille.

Pernille. Jeg siger Herren endnu engang: Leander er et skikkeligt Menneske, og De vil faae at see —

Jeronimus. Jeg har seet og det altfor meget. Jeg veed at Du er i Forstaaelse med ham, og det gjør mig ondt at I ikke have fundet paa et bedre Kneb til at forhindre min Datters Giftermaal.

Pernille. Hvad, Herre! De tænker —

Jeronimus. Nei, Pernille, jeg tænker ikke. Jeg er let at tage ved Næsen, aa — jeg er en stakkels Tosse! — Gaa, og fortæl Du Din Herr Leander, han skal aldrig i sine Dage blive min Svigerson, det kan han forsikre sine Creditorer. (gaaer.)

To og tyvende Scene.

Pernille (alene).

Hvad er det? hvad skal alt dette betyde? Her maa stikke Noget under, som gaaer over min Forstand.

Tre og tyvende Scene.

Pernille. Leander.

Leander. Lad Henrik sige hvad han vil, jeg kan ikke rolig oppebie Udfaldet af hans List. Desuden, jeg begriber ikke hvorfor han saa ivrigt har bedet mig om ikke at komme her, thi min Nærværelse maa jo snarere fremme, end skade vor Sag.

Pernille. Ah, Hr. Leander —

Leander. Naa, Pernille?

Pernille. De er bleven længe borte. Hvor er Brevet fra Valerius?

Leander (tager det op af Lommen). Her — men det er os til ingen Nytte. Sig mig heller hvordan det gaaer med Jeres Puds.

Pernille. Hvilket Puds?

Leander. Det, hvorved Henrik vil hjælpe mig.

Pernille. Henrik? — hvad er Henrik for Een?

Leander. Jh, det er jo min Tjener.

Pernille. Ham kjender jeg ikke.

Leander. Det er at drive Forstillelsen for vidt, Pernille. Han har fortalt mig, at I stak Hovederne sammen.

Pernille. Jeg forstaaer Dem ikke.

Leander. Det er for galt. Jeg taber Taalmodigheden, Du bringer mig til Fortvivlelse.

Fire og tyvende Scene.

De Forrige. Magdelone. Leonora.

Magdelona. Naa, Hr. Leander, det er mig kjært at jeg træffer Dem for at skjænde paa Dem. Er det Noget for en dannet Cavaleer at skrive falske Breve?

Leander. Falske Breve! Jeg! Hvem kan have fværtet mig saaledes for Dem?

Pernille. Hvad for Noget, Madam? Hr. Leander er ikke den, der befatter sig med Sligt. Her maa være gjort et eller andet Spilop. — Men der kommer Herren tilbage og, saa sandt jeg lever, den gamle Leonard er med ham. Nu vil Alting komme for Dagen.

Fem og tyvende Scene.

De Forrige. Jeronimus. Leonard.

Jeronimus. Der maa stikke Skjelmstykker under, min gamle Ven.

Leonard. Dem maae vi see at komme under Veir med.

Jeronimus. Magdelone, da jeg gik hen til Notarius traf jeg Hr. Leonard, og han siger, han er kommen her for at tage sit Ord tilbage; Valerius er virkelig bleven gift.

Leonora (sagte). Hvad hører jeg!

Leonard. Ja mæn er han saa, Madam; men naar De hører hvorledes det hænger sammen, vil De undskylde —

Jeronimus. Hr. Leonard kunde ikke andet, end give sit Samtykke. Men hvad jeg ikke kan forstaae er, at hans Søn for Øieblikket er i Slagelse.

Leonard. Hos sin Kone; mæn er han saa.

Magdelone. Og dog er her et ungt Menneske, som siger han er Deres Søn.

Leonard. Det er en Bedrager.

Jeronimus. Og den Tjener, som var heroppe med Dem for fjorten Dage siden, kalder ham sin Herre.

Leonard. Den Tjener, siger De? Radelzier! Aa, den Gavstrik! Nu forundrer jeg mig ikke over, at han nylig vilde hindre mig i at gaae ind til Dem. Han sagde, at de Begge vare opbragte paa mig og havde taget meget ilde imod ham.

Magdelone. Den Løgnhals!

Pernille (sagte). Nu seer jeg Hagen, eller jeg maa tage meget feil.

Leander (sagte). Skulde min Kjeltring af Tjener have holdt mig for Nar?

Jeronimus. Nu vil det Hele snart komme for Lyset, thi der komme de begge To.

Sex og tyvende Scene.

De Forrige. Henrik. Radelzier.

Henrik. Naa, min kjære Hr. Svigerfader, er nu Alt i Orden? Vielsen — (seer Leander og Leonard). Uf, hvad seer jeg?

Radelzier (seer ogsaa Leander og Leonard; sagte til Henrik). Uh, vi ere røbede; lad os smøre Hafer. (han og Henrik ville løbe, men Leander griber dem.)

Leander. Ho ho, I slippe ikke saadan bort, mine Herrer Kjeltringer! I maae først have Jer fortjente Løn. (han tager Henrik ved Kraven; Jeronimus og Leonard holde paa Radelzier.)

Jeronimus. Ha ha, nu har vi Jer, Skjelmer!

Leonard (til Radelzier). Siig mig, Kjøter, hvad er det for en Gavtyv, Du giver ud for min Søn?

Leander. Det er min Tjener.

Magdelone. En Tjener! — aa, jeg daaner; en Tjener!

Leander. En Spidsbub, som, medens han bilder mig ind, at han arbeider for mig, søger at bedrage mig ved det forfeste Anslag.

Henrik. Sagte, Herre, sagte; dom os ikke efter Skinnet.

Leonard (til Radelzier). Og Du, Æsel, er det saaledes, Du besørger mit Ærinde?

Radelzier. Naa, naa, Herre, i ke saa hidsig, om jeg maa bede; hør inden De fordømmer.

Leonard. Hvad? Du vil bilde os ind, at Du ikke er en Erkeskjelm?

Radelzier (lader som han græder). Naa jeg er en Skjelm! See det er Lønnen for at tjene med Iver.

Leander (til Henrik). Du kan vist heller ikke finde at Du er en Skjelm, en Slyngel?

Henrik (meget hidsig). Skjelm, Slyngel! — Hvorfor Fanden giver Herren mig Titler, som aldeles ikke tilkommer mig?

Leander. Vi have maaskee endogsaa Uret i at tvivle om Jeres Ærlighed, I smukke Folk?

Leonard (til dem Begge). Hvad har I at sige til Jer Retfærdiggjørelse?

Radelzier. Hvad vi har at sige? Spørg Henrik, han kan bringe Dem ud af Vildfarelsen.

Henrik (til Jeronimus). Radelzier kan forklare Sagen i to Ord.

Radelzier. Tal, Henrik! viis dem vor Uskyldighed.

Henrik. Tal selv, min Ven! Du kan lettere faae dem oplyste.

Radelzier. Nei, nei, Du kan bedre vikle Historien ud.

Henrik (til Jeronimus og Leander). Nu vel, saa vil jeg fortælle Dem det Hele ganske simpelt. Jeg gav mig ud for Hr. Valerius bare for at faae Hr. og Mad. Jeronimus i den Tro, at han var en Nar, hvorved jeg tænkte at gjøre dem kjede af Partiet og godt stemte for min Herre, men istedetfor at min uforskammede Opførsel skulde gjøre

dem vrede, havde jeg den Ulykke at de syntes godt om mig — og det er jo dog ikke min Skyld.

Jeronimus. Ja saa! og dersom Du ikke var bleven røbet, havde Du drevet Dit Spil saa vidt, at Du havde giftet Dig med min Datter; ikke sandt?

Henrik. Jh, paa ingen Maade, Hr. Jeronimus; spørg De min Ven der; vi kom jo alene herhen, for at fortælle Dem Alt.

Leander. Det hjælper ikke, at Du vil besmykke Din Sag. Naar Valerius var gift, behøvede Du jo ikke at —

Henrik. Gjøre ham latterlig — det er sandt. Men et Ord: naar De endelig ikke vil lade os slippe fordi vi ere uskyldige, saa lad os løbe fordi vi ere Skyldige, der bede om Naade. Knæl, Radelzier! Her ligge vi!

Radelzier (til Jeronimus). Ædle velfornemme Borger, vi anraabe Eders Hoimodighed.

Henrik. Oprigtigt talt; det var Medgiften, som fristede os. Vi ere vante til at gjøre Spidsbubstreger; tilgiv os fordi vi gjorde denne af Vane.

Jeronimus. Nei, nei, jeg vil have Jeres Dumdristighed straffet.

Radelzier. Ærværdige Olding, lad Dem røre; vi besværge Dem ved Fruens deilige Dine.

Henrik. Ved den Ømhed De skylder en saa fortryllende Kone.

Magdelone. Hjerte Mand, det gjør mig saa ondt for de Krabater; jeg beder for dem.

Pernille (sagte). Det er et Par udmærkede Gavtyve!

Leonard. I ere lykkelige, at Madamen tager sig af Jer, I Galgenknebler!

Jeronimus. Jeg havde stor Lyst til at faae Jer ordentlig straffede, men siden min Kone gaaer i Forbøn — naa, lad det være glemt. Da jeg i Dag giver Leander min Datter, ville vi ikke tænke paa andet, end Fornøielse. — Jeg tilgiver Jer da, og — det er det samme — ville I vende tilbage til Dydens Vei —

Pernille. Tilbage, siger Herren?

Jeronimus. Jeg mener, ville de begynde at betræde den, saa vil jeg hjælpe dem.

Henrik (reiser sig). Ja Herre, saa lover jeg Dem, fra nu af gaaer jeg Dydens Vei.

Radelzier (reiser sig ogsaa). Ja, jeg med, og det med Fornøielse; det er altid behageligt at komme paa en Vei, hvor man aldrig før har været.

Jeronimus. I ville altsaa herefter gjerne leve stikkeligt?

Radelzier. Mere end gjerne, især naar vi kunde leve skikkeligt — godt.

Jeronimus. Saa skaf Jer en lille Næringsvei; jeg vil laane Jer Penge.

Henrik. De vil laane os Penge! — Herre, jeg forsikrer Dem, vi blive i Deres Gjæld endnu paa den anden Side Graven.